

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра історії філософії

Затверджено
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри А.Й. Дахній

Силабус
з навчальної дисципліни «**Історія східної філософії**»,
яка викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 033 – філософія

Силабус курсу
ІСТОРИЯ СХІДНОЇ ФІЛОСОФІЇ
2021-2022 навчальний рік

Назва курсу	Історія східної філософії
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 033 Філософія
Викладач	Хамар Уляна Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація викладача	ulyana.khamar@lnu.edu.ua 239-41-50 (кафедра історії філософії)
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 16.30-18.00 год. (філософський факультет, вул. Університетська, 1, аудиторія 303 – кафедра історії філософії) онлайн-консультації через Microsoft Teams (за попередньою домовленістю)
Сторінка курсу	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=4176

Інформація про курс	Дисципліна «Історія східної філософії» є нормативною дисципліною зі спеціальності « <i>філософія</i> » для освітньої програми <i>ФІЛОСОФІЯ</i> , яка викладається у I семестрі в обсязі 3-х кредитів за ECTS
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб розуміти витoki східної філософії та закономірності еволюції філософських знань. Тому у курсі представлено як огляд концепцій східних філософів, так і процесів та інструментів, які потрібні для реконструкції зв'язку між зовнішніми та внутрішніми умовами пізнавального процесу і створюваними у цих умовах філософськими концепціями. Проблемно-аналітичний метод викладу матеріалу курсу покликаний допомогти слухачам глибше зрозуміти значення східного способу філософування в контексті світової історії філософії
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Історія східної філософії» є ознайомлення студентів із специфікою філософського світоглядного освоєння дійсності мудрецами Сходу; історією виникнення та розвитку ідей східної філософії; із філософськими концепціями, основними теоретичними проблемами східної філософії та її поняттєвим апаратом; сформувати у студентів філософську культуру мислення, шляхом долучення їх до світоглядної та методологічної культури Сходу
Література для вивчення дисципліни	<i>Основна література:</i> <i>Додаткова література:</i>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 аудиторні години (16 год. – лекції, 16 год. семінарські заняття), 58 год. – самостійна робота
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу «Історія східної філософії» студент буде <i>знати</i> : основні етапи, напрямки в історії східної філософії; основні теоретичні положення філософських концепцій східної філософії; інтерпретації тих чи інших світоглядних проявів з відповідними філософськими концепціями Сходу; закономірності розвитку східної філософії та різних чинників, які

	<p>впливають на нього; сутність та специфіку східного історико-філософського знання, його значення для сучасної культури; основні підходи, методології у розумінні філософських проблем в контексті історико-філософського осмислення; поняттєво-категоріальний апарат історико-філософського знання Сходу; головні проблеми та домінуючі ідеї східної філософії; внесок східних мислителів в розвиток філософії та світової культури;</p> <p>вміти: критично аналізувати східні світоглядні концепції та робити ґрунтовні смислові узагальнення; формувати науково обґрунтований несуперечливий світогляд та укласти його в компактну форму філософської концепції; свідомо встановлювати відношення підпорядкування фахових знань більш загальним філософським концепціям; творчо аналізувати явища і процеси навколишньої дійсності; добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати</p>
	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків. ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення. ФК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.</p> <p>ПРН2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію. ПРН3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії. ПРН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики. ПРН6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії. ПРН10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та</p>

	загальнонаукової літератури. ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. ПРН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано. ПРН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
Ключові слова	Медитація, даршана, атман, брагман, карма, борг, мокша, Веди, буддизм, джафнізм, інь, ян, конфуціанство, даосизм, коран, калам, ашарити, суфізм, фалсафа, вабі-сабі, ікігай, ічіго-ічіе
Формат курсу	Очний, проведення лекцій, семінарських занять та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Теми курсу подано у додатку (схемі курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік у I семестрі
Пререквізити	Для вивчення курсу «Історія східної філософії» студенти потребують базових знань із всесвітньої історії та історії світової культури, а також знання з курсу «Філософська пропедевтика»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, групові проекти, дискусії, презентації
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор для демонстрування презентацій; програмне забезпечення для використання ресурсів електронного курсу в системі Moodle; технічне обладнання та програмне забезпечення для проведення онлайн консультацій (Microsoft Teams)

**Критерії оцінювання
(окремо для кожного виду
навчальної діяльності)**

Алгоритм оцінювання знань студентів із дисципліни «Історія східної філософії» є таким.

Підсумкова максимальна кількість балів за курс «Історія східної філософії» = 100 балів.

Складовими поточної успішності є такі види робіт: семінарські заняття (усні відповіді), написання рефератів (творчих робіт), написання контрольної-модульних робіт (розгорнуті питання та тести).

Семінарське заняття (оцінюється від 1 до 10 балів):

вимоги до учасників семінарського заняття: обов'язково прочитати текст першоджерела та рекомендовану додаткову літературу; підготуватися до виступу з кожного питання плану семінарського заняття; викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями; будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел; враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку; задати колегам додаткові запитання; для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована).

Реферат (творча робота) (оцінюється від 1 до 10 балів):

методичні вказівки до написання реферату (творчої роботи): реферат повинен складатися зі: змісту, вступу, основної частини (розділи), висновків, списку використаної літератури. У вступі необхідно: а) обґрунтувати актуальність обраної теми; б) показати ступінь розробленості даної теми; в) сформулювати завдання дослідження. В основній частині потрібно подати короткі біографічні відомості про мислителя, передати зміст його основних ідей, обґрунтувати їх актуальність. У висновках потрібно підсумувати результати дослідження. Список використаної літератури оформити відповідно до вимог: обсяг реферату 10-12 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1; розмір шрифту – 14).

Контрольно-модульна робота (оцінюється від 1 до 10 балів) може бути сформованою з питань, які потребують розгорнутих відповідей і змістовно стосуються теми, підсумком якої і є контрольна робота. Контроль знань може відбуватися і шляхом тестування, яке також є підсумковим стосовно певної теми.

Поточна успішність за семестр вираховується наступним чином. Усі студенти (окрім тих, які навчаються за індивідуальним планом) зобов'язані упродовж семестру відвідувати лекції, активно працювати на семінарських заняттях, писати реферати (чи творчі роботи), виконувати контрольні-модульні завдання. Усі види виконаних упродовж семестру робіт оцінюватимуться від 1 до 10 балів.

0-4 б. – виставляється, якщо: студент не володіє матеріалом курсу «Історія східної філософії» і не орієнтується в його проблематиці; при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок; не може самостійно зробити висновки та узагальнення; не прослідковує зв'язку аналізованих проблем з практикою;

5-6 б. – виставляється, якщо: студент в основному володіє фактичним матеріалом курсу, але в окремих

аспектах питань припускається суттєвих помилок; не в змозі самостійно висновувати, узагальнювати, поєднувати теоретичні знання з практикою; виклад матеріалу утруднений, неповною мірою використовується категоріальний апарат навчальної дисципліни;

7-8 б. – виставляється, якщо: студент володіє фактичним матеріалом курсу але припускається окремих, несуттєвих помилок; висновки і узагальнення зроблені ним не є вичерпними; відсутні посилання на додаткову літературу; практичне застосування теоретичних знань є нечітким;

9-10 б. – виставляється, якщо: студент у повному обсязі володіє матеріалом навчального курсу; вільно і логічно-аргументовано висвітлює навчальну проблему; бачить місце питання, яке розглядається в контексті історії східної філософії та загальної структури філософського знання; при відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову літературу; вміє показати методологічне значення філософських теорій, вчень і концепцій для вибору шляхів вирішення конкретних науково-природничих або соціально-політичних проблем.

У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх отриманих оцінок та множиться на коефіцієнт 10. У підсумку отримуємо бали за поточну успішність упродовж семестру. Для зарахування заліку «автоматично» студент повинен набрати за семестр більше 51 бала. Складати залік дозволяється за бажанням.

Оцінювання знань студента ґрунтується на таких критеріях:

«зараховано» (51 – 100 б.) – виставляється, якщо: студент у повному обсязі володіє матеріалом навчального курсу; вільно і логічно-аргументовано висвітлює навчальну проблему; бачить місце питання, яке розглядається в контексті історії східної філософії та загальної структури філософського знання; при відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову літературу; вміє показати методологічне значення філософських теорій, вчень і концепцій для вибору шляхів вирішення конкретних науково-природничих або соціально-політичних проблем;

«незараховано» (0 – 50 б.) – виставляється, якщо: студент не володіє матеріалом курсу «Історія східної філософії» і не орієнтується в його проблематиці; при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок; не може самостійно зробити висновки та узагальнення; не прослідковує зв'язку аналізованих проблем з практикою.

Академічна доброчесність: роботи студентів повинні бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою

	<p>для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Студенти повинні відвідувати усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на семінарському занятті, самостійній роботі та бали підсумкового контролю (залік). При цьому обов'язково враховується присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; неприпустимими є пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела філософії Сходу, особливості їх збереження. 2. Специфіка культурного середовища східної традиції філософування. 3. Витоки формування давньоіндійської філософії. 4. Періодизація давньоіндійської філософії. 5. Передфілософія ведичного періоду та її першоджерела. 6. Відмінність між знанням «шруті» та знанням «сміті». 7. Першоджерела епічного періоду, світоглядні орієнтири авторів епічної літератури. 8. Філософські школи класичного періоду, їх класифікування відповідно до самхітів. 9. Категорії філософської картини світу у стародавній Індії. 10. Гносеологічні уявлення школи Ньяя. 11. Метафізика школи Вайшешика. 12. Вчення про «пракріті» та «пурушу» у даршані Санкх'я. 13. Санкх'я про джерела знання. 14. Концепція особистісного божества (Ішвари) у школі Йоги Патанджалі.

15. Вісім складових класичної йоги.
16. Медитація як спосіб розчинення свідомості в Абсолюті.
17. Концепція Брахмана у Веданті.
18. Кармічна теорія причиново-наслідкових зв'язків.
19. Адвайта-веданта Шанкарі: дварівні осягнення істини; знання як умова звільнення.
20. Екзистенційний характер проблеми національної самоідентифікації у творах Джавахарлала Неру.
21. Історичне значення діяльності шравак. Основні релігійно-філософські постулати їх вчення.
22. Вчення про призначення бодхісатви у Махаяні.
23. Основні ідеї «Бгагавадгіти» (філософської частини давньоіндійського епосу Магабгарати).
24. Гносеологічне спрямування розмислів Гаутама (даршана ньяя).
25. Вайшешика Канади: вчення про атомістичну структуру Всесвіту, яким керує принцип дхарми.
26. Санкх'я Капілі: еволюція матерії; дуалізм матерії та душі.
27. Йога Патанджалі як метод тренування тіла та розуму для досягнення вищих рівнів духовності.
28. Міманса Джайміні як ритуально-екзегетичного дослідження природи дхарми.
29. Веданта Бадараяни як «релігія майбутнього просвітленого людства».
30. Школа Веданта: концепція Брахмана; кармічна теорія причиново-наслідкових зв'язків.
31. Засади та доктрини джайнізму: карма, наявада, сьядвада.
32. Джайнізм: триступеневий шлях звільнення.
33. Особливості джайнської етики.
34. Буддизм – філософія порожнечі: порожнеча речей, понять та свідомості.
35. Витоки буддійського вчення про порожнечу.
36. Буддизм: вчення про не-«Я», чотири ознаки істини про страждання та закон зумовленого виникнення (порожнеча речей).
37. Буддизм: сансара та нірвана - зародження принципу неподвійності;
38. Буддійська онтологія: буття, небуття, порожнеча.
39. Етика та онтологія людського буття у буддизмі.
40. Уявлення чарваків: вчення про чотири елементи; сенсуалізм; критика релігійної етики.

41. Буддизм у Тибеті (Ламаїзм).
42. Виникнення та розповсюдження Дзен. Інтерпретація пробудження як кінцевої мети.
43. «Вісім биків» даосів та «десять биків дзену».
44. «Зорба-Будда» - людина нового типу згідно з авторською філософією Ошо (Чандра Мохан Раджніш)
45. Філософування Джидду Крішнамурті.
46. Особливості давньокитайської культури.
47. Джерела давньокитайської філософії: «Дао де Цзін» та «Лунь Юй».
48. Давньокитайська культура як культура «дао»: три початки, закладені у її фундамент (Небо-Людина-Земля). Міф про надлюдину Паньгу.
49. Концепція «їнь» та «ян».
50. Основні категорії конфуціанства (гуманність і людинолюбство (жень), добродесність, наслідування ритуалу (лі)).
51. Вчення Конфуція про «виправлення імен» (чженмін). Поняття «благородний муж» (цзюньдзи). Концепція управління державою.
52. Послідовники Конфуція: Мен-Цзи, Сюнь-Цзи. Роль конфуціанства в сучасному Китаї.
53. Принципи управління державою, згідно з легізмом: принцип «фа».
54. Протистояння конфуціанства та легізму як основних течій морально-суспільної та політичної думки стародавнього Китаю.
55. Основні етапи розвитку даосизму.
56. Розуміння «Дао» конфуціанцями та даосами. Основні поняття, які конструюють вчення даосів («дао» та «де»).
57. Ідеал досконаломудрого в даосизмі та його відповідність «Дао». Принцип бездіяльності як критерій поєднання з Дао.
58. Неодаосизм та неоконфуціанство.
59. Японська філософія: проблема самовизначення. Поняття «філософія» в Японії.
60. Періоди розвитку філософської думки Японії.

	<p>61. Дзен-буддійське пробудження.</p> <p>62. Світоглядні проблеми сучасної японської філософії.</p> <p>63. П'ять принципів ікігай.</p> <p>64. Ічіго-ічіе: японське мистецтво проживати незабутні моменти.</p> <p>65. Філософія вабі-сабі.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Історія східної філософії»

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Матеріали	Література	Завдання, год	Термін виконання
Тиждень 1. 2 год.	<p>Тема1. Вступ до курсу: предмет і завдання історії філософії як науки. «Схід-Захід»: історико-філософські та культурні аспекти проблеми. Генеза східної філософії</p> <p>1.Історичні типи філософування. Сутність філософського мислення. Специфіка історико-філософського знання та його науковий статус.</p> <p>2. Різноманітність проблеми «Схід-Захід» та її історико-філософський відгомін. Сучасний стан проблеми в умовах глобалізаційних процесів.</p> <p>3. Генеза східної філософії. Передфілософські уявлення в країнах Близького Сходу: Давній Єгипет, Межиріччя. Елементи передфілософії у вавилонській та єгипетській літературі.</p>	Лекція 1	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<p><i>Основна література:</i>4, 5, 6, 7, 10</p> <p><i>Додаткова література:</i>1, 3, 4, 8, 9, 10</p>	Опрацювати теми: 1.Філософський текст як об'єкт наукової рефлексії. 2.Історико-філософський факт і способи його тлумачення. 3.Роль і місце інтерпретації в історико-філософському дослідженні. 4.Основні концепції історії східної філософії. 5.Подібності та відмінності у східних філософських традиціях. 8 год.	до семінарського заняття
Тиждень 2 2 год.	<p>Тема1. Специфіка культурного середовища східної традиції філософування.</p> <p>1.Історія філософії як процес пізнання. Філософські школи і напрямки. Історія філософії і філософія.</p> <p>2. «Філософія Сходу» як актуальна тема сучасного філософського дискурсу.</p> <p>3. Умови формування культур країн Сходу.</p>	Семінарське заняття 1	Презентація та обговорення реферату	<p><i>Основна література:</i>4, 5, 6, 7, 8, 9,10, 12</p> <p><i>Додаткова література:</i>1, 2, 3, 4, 9, 10</p>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів.	

	Світоглядні орієнтири східних культур: уявлення про сенс життя та про смерть; призначення людини; мистецтво. 4. Передфілософські уявлення у Давньому Єгипті, Межиріччі; вавилонській та єгипетській літературі. 5. «Епос про Гільгамеша»: спроба філософського аналізу.					
Тиждень 3 2 год.	Тема 2. Філософія Індії 1.Витоки формування давньоіндійської філософії. 2.Періодизація давньоіндійської філософії: ведичний, епічний, класичний. Філософське значення священних текстів Вед. Структура Вед: Самхіти (Веди), Брахмани, Араньяки, Упанішади. 3. Епічний період в історії індійської думки. Магабгарата та її філософські частини: Бгавадгіта, Мокшадхарма, Анурита. 4. Типізація даршан відповідно до самхітів: астика, настика. 5. Аналіз ключових філософських термінів санскриту.	Лекція 2	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 1, 2, 13, 14 <i>Додаткова література:</i> 5, 15, 16, 19	Опрацювати теми: 1.Передфілософія ведичного періоду та її першоджерела. 2.Переорієнтація світоглядних спрямувань авторів епічної літератури. 3.Інтерпретація статусу ведичної спадщини у творах представників новітньої філософії. 8 год.	до семінарського заняття
Тиждень 4 2 год.	Тема 2. Становлення і розвиток філософії в стародавній Індії 1.Ведична література. Система веданти. 2. «Бгавадгіта» як філософська частина давньоіндійського епосу Магабгарати: <ul style="list-style-type: none"> • сенс життя людини, принципи її еволюції; • природа Бога (Бгавана); • природа душі (атми); • природа часу (калі); • природа дії (карми); • природи матеріального творіння (пракріті) 	Семінарське заняття 2	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 1, 3, 8, 9 <i>Додаткова література:</i> 10, 15, 16, 19	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів.	
Тиждень 5	Тема 3. Класичні даршани давньоіндійської філософії (ортодоксальні)	Лекція 3	Презентація. Навчально-методичні	<i>Основна література:</i> 1, 4, 5,	Опрацювати теми: 1.Емпіристське	до семінарського

<p>2 год.</p>	<p>1.Гносеологічне спрямування розмислів Гаутами (даршана ньяя). 2.Вайшешика Канади як вчення про атомістичну структуру Всесвіту, яким керує принцип дхарми. 3.Санкх'я Капіли: еволюція матерії; дуалізм матерії та душі. 4.Йога Патанджалі як метод тренування тіла та розуму для досягнення вищих рівнів духовності. 5.Міманса Джайміні як ритуально-екзегетичного дослідження природи дхарми. 6.Веданта Бадараяни як «релігія майбутнього просвітленого людства».</p>		<p>матеріали</p>	<p>10, 13, 14 Додаткова література: 15, 16</p>	<p>скерування даршан Ньяя та Вайшешика. 2.Уявлення про гуни. 3.Атеїзм філософії санкх'я. 4.Йога про медитацію як спосіб розчинення свідомості в Абсолюті.</p> <p>8 год.</p>	<p>заняття</p>
<p>Тиждень 6 2 год.</p>	<p>Тема 3. Основні напрями розвитку давньоіндійської ортодоксальної філософії 1.Гносеологія даршани Ньяя та метафізика Вайшешики: компаративний аналіз. 2.Вчення про «пракріті» та «пурушу» в даршані Санкх'я: диференціація як умова особистого звільнення. Ідея причиново-наслідкового зв'язку як реалізації наслідків, закладених у причині. 3.Школа Йога Патанджалі: концепція особистісного божества Ішвари; вісім складових класичної йоги; медитація як спосіб розчинення свідомості в Абсолюті. Аналіз йога-сутри Патанджалі. 4.Пурва-міманса – вчення про дотримання приписів Вед; уттара-міманса – вчення про природу реальності. 5. Школа Веданта: концепція Брахмана; кармічна теорія причиново-наслідкових зв'язків; Адвайта-веданта Шанкарі (два рівні осягнення істини); знання як умова звільнення; Вішішта-адвайта – веданта Рамануджі (трисдиність реальності: матерія-ачіт, душа-чіт, Бог-Ішвара).</p>	<p>Семінарське заняття 3</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p>Основна література: 1, 4, 5, 10, 13, 14 Додаткова література: 15, 16</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	

<p>Тиждень 7 2 год.</p>	<p>Тема 4. Неортодоксальні даршани давньоіндійської філософії: джайнізм, буддизм, чарвака-локаята</p> <p>1.Аспекти джайнізму:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тяглість джайнської традиції; • джайнська традиція та індуїзм; • засади джайнізму; • доктрини джайнізму: карма, наявада, сьядвада; • триступеневий шлях звільнення; • особливості джайнської етики; <p>2. Буддизм: філософія порожнечі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • порожнеча речей, понять та свідомості; • витоки буддійського вчення про порожнечу; • вчення про не-«Я», чотири ознаки істини про страждання та закон зумовленого виникнення (порожнеча речей); • філософія порожнечі в сутрах праджняпараміти та мадг'ямаці; • шунья-вада Нагарджуни; • сансара та нірвана: зародження принципу неподвійності; • позитивне тлумачення порожнечі в йогачарі; • буддійська онтологія: буття, небуття, порожнеча; • етика та онтологія людського буття у буддизмі. <p>3.Уявлення чарваків: вчення про чотири елементи; сенсуалізм; критика релігійної етики.</p>	<p>Лекція 4</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i>1, 11, 12, 22, 23 <i>Додаткова література:</i>12, 13, 17, 19</p>	<p>Опрацювати теми: 1.Методологія Нагарджуни. 2.Проблема мови у дзен-буддизмі та філософії Догена. 7 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>
<p>Тиждень 8 2 год.</p>	<p>Тема 4. Філософія Буддизму</p> <p>1.Буддизм стародавнього світу: шраваки та їх послідовники; розбрат між школою Стхавіра та махасангхіками.</p>	<p>Семінарське заняття 4</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i>1, 11, 12, 22, 23 <i>Додаткова</i></p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	

	<p>2.Філософські школи Махаяни: вчення про призначення бодхісатви; Мадг'ямака та Нагарджуна; феномен часу та простору; ідеал звільнення.</p> <p>3. Буддизм у Тибеті (Ламаїзм), Китаї та Японії.</p> <p>4.Аналіз малої сутри про порожнечу («чула-суннята-сутта»; сутри серця («грідая-сутра»); діамантової сутри («Ваджрачchedіка-праджняпараміта-сутра»).</p>			<i>література:12, 13, 17, 19</i>		
Тиждень 9 2 год.	<p>Тема 5. Новітня філософія Індії</p> <p>1.Філософська думка Індії новітніх часів: екзистенційний характер проблеми національної самоідентифікації у творах Джавахарлала Неру.</p> <p>2.Виникнення та розповсюдження Дзен. Інтерпретація пробудження як кінцевої мети.</p> <p>3. «Вісім биків» даосів та «десять биків дзену».</p> <p>4. «Зорба-Будда» - людина нового типу згідно з авторською філософією Ошо (Чандра Мохан Раджніш)</p> <p>5.Філософування Джидду Крішнамурті.</p>	Лекція 5	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:20, 21, 27</i> <i>Додаткова література:9, 12, 13, 17, 20</i>	Опрацювати теми: 1.Сенс життя та уявлення про смерть у індуїзмі. 2.Призначення людини та уявлення про справедливість у Японії та Китаї. 3.Соціальні стандарти сучасних країн Сходу. 7 год.	до семінарського заняття
Тиждень 10 2 год.	<p>Тема 5. Актуальність проблематики творів Джидду Крішнамурті «Свобода від знаного», «Перша й остання свобода»</p> <p>Джидду Крішнамурті «Свобода від знаного», «Перша й остання свобода»: філософський аналіз.</p>	Семінарське заняття 5	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:20, 21, 27</i> <i>Додаткова література:9, 12, 13, 17, 20</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 11 2 год.	<p>Тема 6. Філософія стародавнього Китаю (1)</p> <p>1.Особливості давньокитайської культури; джерела давньокитайської філософії: «Дао де Цзін» та «Лунь Юй». Давньокитайська культура як культура «дао»: три початки, закладені у її фундамент (Небо-Людина-Земля). Міф про надлюдину Паньгу.</p> <p>2.Концепція «їнь» та «ян».</p> <p>3. Виникнення давньокитайської філософської думки: конфуціанство, даосизм, легізм, моїсти, натурфілософи. Характерні риси давньокитайської філософії: утилітарно-</p>	Лекція 6	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:7, 10, 12, 15, 16</i> <i>Додаткова література:14, 18, 21</i>	Опрацювати теми: 1.Ерогліфічне письмо як чинник формування китайської філософії. 2.Гармонія та традиція як принципи функціонування китайської філософії. 3.Передфілософські уявлення у «Ши-цзин» та «І-цзин».	до семінарського заняття

	практичний характер; скерованість на соціально-політичні, державно-адміністративні та етичні питання; відсутність взаємодії між філософським та природничо-науковим знанням; зв'язок філософії з міфологією; нумерологія як засадничий метод структурування текстів.				7 год.	
Тиждень 12 2 год.	Тема 7. Філософія стародавнього Китаю (2) 1. Конфуцій – образ мудреця в китайській традиції. Основні категорії конфуціанства (гуманність і людинолюбство (жень), добродесність, наслідування ритуалу (лі)). Вчення про «виправлення імен» (чженмін). Поняття «благородний муж» (цзюньдзи). Концепція управління державою. Послідовники Конфуція: Мен-Цзи, Сюнь-Цзи. Роль конфуціанства в сучасному Китаї. 2. Головний текст китайських натурфілософів – «І-цзін» (змістовний аналіз). 3. Принципи управління державою, згідно з легізмом: принцип «фа». Протистояння конфуціанства та легізму як основних течій морально-суспільної та політичної думки стародавнього Китаю. 4. Основні етапи розвитку даосизму. «Дао де цзін» - джерело традиції даосизму. Розуміння «Дао» конфуціанцями та даосами. Основні поняття, які конструюють вчення даосів («дао» та «де»). Ідеал досконалумудрого в даосизмі та його відповідність «Дао». Принцип бездіяльності як критерій поєднання з Дао. 5. Неодаосизм та неоконфуціанство. 5. Місце давньокитайської філософії в сучасній культурі Китаю.	Лекція 7	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 7, 10, 12, 15, 16</i> <i>Додаткова література: 14, 18, 21</i>	Опрацювати теми: 1. Старокитайська релігія і міфологія дофілософські форми суспільної свідомості, їх роль у виникненні філософії. 2. Класичні китайські книги освіченості і моралі. 3. Етичний ідеал в даосизмі. Заперечення воєн. Історичне значення даосизму. 4. Школа закону («фагцзя»). Проблема традиції. 7 год.	до семінарського заняття
Тиждень 13 2 год.	Тема 6. Філософська спадщина стародавнього Китаю (1) 1. Конфуціанство: соціально-етична спрямованість вчення Конфуція; онтологічне	Семінарське заняття 6	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 7, 10, 12, 15, 16, 18</i> <i>Додаткова</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	

	<p>значення ритуалу, призначення та сенс буття людини; ідеал мудрого правителя та «благородного мужа».</p> <p>2.Філософія даосизму: постать Лао-цзи; уявлення про Дао; пізнавальні можливості людини; ідеал цілковито-мудрого та «принцип недіяння».</p> <p>3.Сучасна інтерпретація категорії «Дао».</p> <p>4. Роль конфуціанства в історії китайської держави.</p> <p>5.Філософський аналіз твору «Джвандзи».</p>			<i>література:14, 18, 21</i>		
Тиждень 14 2 год.	<p>Тема 7. Філософська спадщина стародавнього Китаю (2)</p> <p>1. Філософський аналіз твору «Дао де цзін». Канон шляху і спроможності.</p> <p>2. Філософський аналіз твору «І-цзін» («Книга змін».)</p> <p>3. Філософський аналіз твору «Сунь-цзи «Мистецтво війни».</p>	Семінарське заняття 7	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:7, 10, 12, 15, 16, 19</i> <i>Додаткова література:7, 11, 14, 18, 21</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 15 2 год.	<p>Тема 8. Японська філософія</p> <p>1.Культура давньої Японії: духовне життя цивілізації. Духовне життя Японії у добу Середньовіччя.</p> <p>2.Японська філософія: проблема самовизначення. Поняття «філософія» в Японії.</p> <p>3. Періоди розвитку філософської думки Японії.</p> <p>4. Дзен-буддійське пробудження.</p> <p>5.Світоглядні проблеми сучасної японської філософії: філософсько-антропологічні погляди Вацудзі Тецууро; моделі особистості в японській думці ХХ ст. в контексті проблеми співвідношення «я» та «інше»; простір і час в філософії Нісіди Кітаро.</p>	Лекція 8	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:24, 25, 26, 28, 29</i> <i>Додаткова література:8, 9</i>	Опрацювати теми: 1.Буддизм в Японії: школи Санрон, Куся, Дзедзицу, Ріцу, Хоссо. 2.Виникнення і розповсюдження Дзен: інтерпретація пробудження як кінцевої мети. 6 год.	до семінарського заняття
Тиждень 16	<p>Тема 8. Актуальні ідеї японської філософії</p> <p>1.П'ять принципів ікігай: починати з малого; звільнити себе, гармонія і стійкість, радіти</p>	Семінарське заняття 8	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:24, 25, 26, 28, 29</i>	Термінологічний словник. Конспект	

<p>2 год.</p>	<p>малому; бути тут і тепер (подолання негараздів, зрозуміти себе та світ навколо, жити в гармонії). 2.Ічіго-ічіе: японське мистецтво проживати незабутні моменти. 3.Філософія вабі-сабі: «досягнення стану вдячності за те, що насправді є значущим у житті, шляхом усунення всього, що не є істотним».</p>			<p><i>Додаткова література:8, 9</i></p>	<p>оригінальних текстів</p>	
----------------------	--	--	--	---	-----------------------------	--